

WHO:s metod för att ta fram riktlinjer och rekommendationer

I det här faktabladet beskriver vi kortfattat hur Världshälsoorganisationen (WHO) går tillväga för att ta fram riktlinjer och rekommendationer inom folkhälsoområdet.

Faktabladet ingår i en faktaserie om WHO:s riktlinjer och rekommendationer om policyåtgärder som länder kan införa för att främja hälsosam livsmedelskonsumtion i befolkningen.

Så här tar WHO fram riktlinjer och rekommendationer

WHO tar fram riktlinjer och rekommendationer med hjälp av ramverket GRADE EtD (Grading of recommendations assessment, development and evaluation and Evidence to Decision framework) (1, 2). GRADE är en metod för att bedöma hur tillförlitliga resultaten är när det till exempel gäller effekten av en insats, samband mellan en exponering och ett utfall eller upplevelser. Tillförlitligheten graderas som mycket låg, låg, måttlig eller hög. EtD är ett verktyg som hjälper beslutsfattare att väga effekten av insatsen mot andra faktorer, för att fatta välgrundade beslut.

Bedömningsområden

1. Problemets prioritet
2. Önskad effekt av policyåtgärden
3. Oönskad effekt av policyåtgärden
4. Värdering och preferens av utfallet från policyåtgärden
5. Resultatets tillförlitlighet enligt GRADE
6. Balansen mellan önskad och oönskad effekter
7. Resursbehov
8. Kostnadseffektivitet
9. Jämlikhet
10. Acceptans
11. Genomförbarhet

Ramverket stödjer en strukturerad och transparent process. Vetenskapliga experter, hälsoprofessioner och andra deltagare rekryteras för att delta i arbetet. Deltagarna formulerar frågeställningar, tar fram kunskap och

gör bedömningar utifrån ramverkets 11 områden (se faktaruta). Dessa ligger sedan till grund för riktlinjer och rekommendationer.

Formulering av rekommendationer

WHO formulerar sina rekommendationer på följande sätt:

- stark rekommendation för policyåtgärden
- rekommendation för policyåtgärden under vissa villkor
- rekommendation varken för eller emot policyåtgärden eller jämförande åtgärder
- rekommendation emot policyåtgärden under vissa villkor
- stark rekommendation emot policyåtgärden.

En rekommendation under vissa villkor kan betyda att det finns tveksamheter inom några bedömningsområden och att beslutsfattare kan behöva diskutera åtgärden ytterligare innan den införs. WHO kan även formulera ett uttalande om god praxis, till exempel om de bedömer att indirekt evidens ger tillräcklig kunskap eller om det inte är möjligt eller motiverat att värdera kunskapen utifrån GRADE. Rekommendationen följs av en motivering och en sammanfattning av de aspekter som vägts in. WHO anger även olika överväganden inför implementering och uppföljning, samt behov hos olika grupper och ytterligare forskning.

Referenser

1. Meneses-Echavez JF, Bidonde J, Yepes-Nunez JJ, Poklepovic Pericic T, Puljak L, Bala MM, et al. Evidence to decision frameworks enabled structured and explicit development of healthcare recommendations. *J Clin Epidemiol.* 2022;150:51-62. DOI:10.1016/j.jclinepi.2022.06.004.
2. WHO. Strengthening countries' capacities to adopt and adapt evidence-based guidelines: a handbook for guideline contextualization. [internet]. Copenhagen: WHO Regional Office for Europe; 2023. [citerad 2024-09-13]. Hämtad från: <https://iris.who.int/bitstream/handle/10665/372275/9789289060028-eng.pdf?sequence=1&isAllowed=y>.